

Sygn. akt: I C 609/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Gorlicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

<i>Przewodniczący:</i>	<i>SSR Magdalena Penar</i>
<i>Protokolant:</i>	<i>st.prot. sąd. Maria Wałęga</i>

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2016 r. w Gorlicach

sprawy z powództwa S. W., J. W., M. D., A. W.

przeciwko Skarbowi Państwa - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł., J. Ł., A. F.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

I. uzgadnia z rzeczywistym stanem prawnym treść księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gorlicach Wydział V Ksiąg Wieczystych w ten sposób, że w miejsce udziału pozwanego Skarbu Państwa - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. wynoszącego (...) części nakazuje wpisać jako współwłaścicieli:

- a) Skarb Państwa-Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. w 288504/295680 części,*
- b) M. D. w 450/295680 części,*
- c) S. W. w 450/295680 części,*
- d) J. W. w 450/295680 części,*
- e) A. W. w 450/295680 części,*

II. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. solidarnie na rzecz powodów S. W., J. W., M. D., A. W. kwotę 2.170,30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Magdalena Penar

Sygn. akt I C 609/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 lutego 2016 r.

Powodowie M. D., S. W., J. W. i A. W. w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł., J. Ł. i A. F. domagali się uzgodnienia z rzeczywistym stanem prawnym treści księgi wieczystej (...) w ten sposób, żeby w miejsce udziału we współwłasności pozwanego Skarbu Państwa Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. wynoszącego (...) części wpisać jako współwłaścicieli Skarb Państwa Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. w 288504/295680 części, M. D. w 450/295680 części, S. W. w 450/295680 części, J. W. w 450/295680 części i A. W. w 450/295680 części.

Uzasadniając swoje żądanie podali, że nieruchomości, której dotyczy żądanie objęta była (...) 203 i stanowiła współwłasność w 15/2464 części ich poprzedniczki prawnej H. (O.) W.. Wskazywali, że doszło do bezprawnego wpisania tej nieruchomości jako własności Skarbu Państwa, bowiem orzeczenie Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 24.04.1952 r., R1.V-110/23/2/52, które było podstawą do założenia księgi wieczystej i ujawnienia w niej własności pozwanego nie wymienia H. (O.) W. jako osoby, której mienie zostaje przejęte na podstawie tego orzeczenia.

Pozwany Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. w odpowiedzi na pozew wskazał, że zarówno forma powództwa jak też treść załączonych do pozwu dokumentów nie budzą żadnych zastrzeżeń, a wydanie orzeczenia w niniejszej sprawie pozostawia do uznania Sądu.

Pozwany J. Ł. poparł żądanie pozwu.

Pozwana A. F. pozostawiła rozstrzygnięcie sprawy do uznania Sądu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Przedmiotem postępowania jest nieruchomość położona w R., oznaczona jako działka (...) (stanowi las) o pow. 66,4020 ha, odpowiadająca pgr 1,2,13,27,41, powstałym z pgr (...) (stanowiła las), objętej (...) 203.

/dowód: odpis z (...) 203 k.12-14, wykaz synchronizacyjny k.15/

Grunt, który utworzył nieruchomość stanowiącą przedmiot sporu, tj. pgr (...), stanowił współwłasność H. (O.) W. w 15/2464 części, co zostało ujawnione w (...) 203 gminy katastralnej R..

/dowód: odpis z (...) 203 k.12-14/

H. (O.) W. zmarła w dniu 10.08.2008 r. Zgodnie z aktem poświadczenia dziedziczenia z dnia 9.07.2015 r., rep. A 4838/2015 spadek po niej na podstawie ustawy nabyły dzieci: M. D., J. W., A. W. i S. W. po ¼ części.

/dowód: akt poświadczenia dziedziczenia 9.07.2015 r. k.22/

W latach 50 – tych XX wieku we wsi R. przeprowadzono regulację gruntów podlegających przejęciu na rzecz Skarbu Państwa na podstawie dekretu z dnia 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostającego po osobach przesiedlonych do Z.S.R.R. (Dz. U. Nr 59, poz. 318) oraz dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejściu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego (Dz. U. Nr 46, poz. 339). Mieszkańcy tych wsi zostali bowiem przesiedleni w ramach akcji (...) w 1947 r. na ziemię zachodnie.

Wśród osób przesiedlonych była między innymi H. (O.) W.. W czasie przeprowadzanej regulacji przejęto również należące do niej nieruchomości, jakkolwiek nie została ona wymieniona w decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 24.04.1952 r., L.Rl.V-110/23/2/52 .

/dowód: kserokopia decyzji (...) z 24.04.1952 r. k.23,24, karta przesiedleńcza k.25/

Grunt stanowiący przedmiot postępowania został przekazany na rzecz Skarbu Państwa w oparciu o decyzję Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z 24.04.1952 r., L.RL.V-110/23/2/52 o przejęciu na własność Państwa nieruchomości ziemskiej położonej w gromadzie R..

Uczestniczył ponadto w postępowaniu wymiennym prowadzonym w oparciu o przepisy dekretu z dnia 16.08.1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. Nr 48, poz. 367 ze zm.), które zatwierdzone zostało decyzją Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 12.06.1952 r., L.RL.V-110/23/6/52 w sprawie wymiany gruntów.

Aktualnie dla działki ew. 1/1 o pow. 66,4020 ha prowadzona jest KW (...), w której jako współwłaściciel na podstawie powołanych wyżej decyzji ujawniony jest Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo (...) Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. w 10368/10560 części.

/dowód: odpis z KW (...) k.16-21, kserokopia decyzji (...) z 24.04.1952 r. k.23,24/

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentów powołanych w opisie stanu faktycznego, których treść nie nasuwa wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. Nr 19, poz. 147 ze zm.) proces o uzgodnienie księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym ma na celu usunięcie faktycznie istniejącej niezgodności, poprzez dokonanie prawidłowych wpisów.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż po wykazaniu, że stan nieruchomości ujawniony w księdze wieczystej jest niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym, w odniesieniu do gruntów stanowiących lasy państwowe uwzględnieniu powództwa nie stoi na przeszkodzie art. 7 ustawy z dnia 6.07.2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. Nr 97, poz. 1051 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem roszczenia osób fizycznych, byłych właścicieli lub ich spadkobierców, z tytułu utraty własności, zaspokojone zostaną w formie rekompensat wypłaconych ze środków budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów.

Powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie jest natomiast „roszczeniem z tytułu utraty własności”, bowiem zmierza do wykazania, że osoba która go wytacza własności nie utraciła, a ujawnienie kogoś innego jako właściciela nastąpiło w sposób niezgodny z prawem. Trudno też zakładać, skoro własność jest konstytucyjnie chronioną wartością, by wolą ustawodawcy poprzez wprowadzenie takiego przepisu było sankcjonowanie bezprawia.

Przy rozpoznawaniu powództwa z art. 10 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. Nr 19, poz. 147 ze zm.) sąd nie jest uprawniony do badania ważności decyzji administracyjnej, jednakże ma obowiązek badania rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości, dla której jest prowadzona księga wieczysta i oceny skuteczności zdarzenia cywilnoprawnego, z którego wywodzi się prawo. Jeżeli zdarzeniem takim jest decyzja administracyjna, wówczas obowiązkiem sądu jest rozważenie dla potrzeb postępowania cywilnego, czy istotnie zdarzenie takie wprowadziło, czy też nie dokonało zmiany prawa własności konkretnej nieruchomości (tak SN w wyroku z dnia 12.05.2005 r., III CK 565/04, LEX 277129).

Prawo własności Skarbu Państwa Państwowe Gospodarstwo (...) Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. w KW (...) odnośnie działki ew. 1/1 ujawnione zostało na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 12.06.1952 r., L.RL.V-110/23/6/52 w sprawie wymiany gruntów, wydanej na podstawie dekretu z dnia 16.08.1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. Nr 48, poz. 367 ze zm.).

Zgodnie z art. 15 ust. 1 tego dekretu, wykonalne orzeczenie o wymianie gruntów stanowi tytuł do ujawnienia nowego stanu własności w księgach wieczystych.

Istotą postępowania wymiennego zgodnie przepisami powołanego dekretu było to, że uczestnik wymiany w zamian za posiadane dotychczas grunty, otrzymywał inne grunty o równej wartości.

W odniesieniu do działki będącej przedmiotem postępowania powołana wyżej decyzja Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 12.06.1952 r., L.RL.V-110/23/6/52 nic nie zmieniła w zakresie władania nią przez Skarb Państwa, stąd trudno uznać, by w tym zakresie tworzyła ona nowy stan własności.

Pierwotnie zaś władanie pgr (...), która utworzyła działkę ew. 1/1 Skarb Państwa uzyskał na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 24.04.1952 r., L.RL.V-110/23/2/52 o przejęciu na własność Państwa nieruchomości ziemskiej położonej w gromadzie R., wydanej na podstawie art. 3 dekretu z dnia 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostałego po osobach przesiedlonych do Z.S.R.R. - Dz. U. Nr 59, poz. 318 oraz art. 3 dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego - Dz. U. Nr 46, poz. 339.

Nastąpiło to jednak bez podstawy prawnej, bowiem powołane wyżej orzeczenie nie wymienia gruntów należących wówczas do H. (O.) W., objętej akcją przesiedleńczą na Ziemię Zachodnie. Decyzja wydana w oparciu o art. 3 powołanego wyżej dekretu z dnia 27.07.1949 r. miała natomiast charakter konstytutywny, bowiem przepisy tego dekretu nie przewidywały przejmowania z mocy prawa tych gruntów, które nie były we władaniu właścicieli, lecz dopuszczały możliwość takiego przejęcia. Prowadzi to do wniosku, że zawładnięcie przez Państwo udziałem we współwłasności nieruchomości będącej przedmiotem postępowania, należącym do poprzedniczki prawnej powodów, stanowiło wykorzystanie władczej pozycji Państwa.

Zatem brak jest podstaw do przyjęcia, że prawo własności odnośnie nieruchomości objętej żądaniem (z uwagi na fakt nie objęcia ich decyzją wydaną na podstawie dekretu z dnia 27.07.1949 r.) przed wymianą przysługiwało pozwanemu Skarbowi Państwa. W związku z tym nie mógł on otrzymać na własność tego gruntu w wyniku wymiany (analogiczne stanowisko zajął SN w orzeczeniach z dnia 11.12.1978 r., III CRN 240/78, OSNC 1979/12/239, z 22.02.1971, II CR 94/71, LEX 6878 dotyczących scalania gruntów).

Dlatego skoro powodowie M. D., S. W., J. W. i A. W. wykazali, że parcela gruntowa (...), z której powstała działka ew. 1/1 stanowi ich własność w 15/2464 części, co potwierdza:

- odpis z (...) 203, który jakkolwiek z dniem 1.01.1989 r. utracił moc prawną na mocy § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14.07.1986 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych założonych przed dniem 1.01.1947 r. oraz utraty mocy prawnej niektórych takich ksiąg (Dz. U. Nr 28, poz. 141), jednakże zachował nadal znaczenie dokumentu (§ 6 ust. 1),
- akt poświadczenia dziedziczenia z dnia 9.07.2015 r., rep. A 4838/2015 (odpowiednikiem imienia (...) w języku, którym posługują się osoby narodowości łemkowskiej jest imię (...))

orzeczono jak w pkt. I wyroku na podstawie powołanych przepisów.

O kosztach procesu poniesionych przez powodów orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. (na koszty te złożyły się: opłata od pozwu - 550 zł., koszty zastępstwa prawnego powodów - 1 200 zł., koszty uzyskania odpisu z księgi wieczystej 20,30 zł., koszty sporządzenia dokumentacji geodezyjnej przez geodetę K. D. - 400 zł.). Wszystkie te koszty uznać należało niezbędne do celowego dochodzenia praw, bowiem bez sporządzenia wykazu zmian gruntowych, zgromadzenia innych dokumentów, powodowi nie mogliby wykazać zasadności swojego roszczenia.

SSR Magdalena Penar